

KVALITETSDEKLARATION

Statliga anslag till forskning och utveckling

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Forskning

Produktkod

UF0306

Referenstid

2022

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll.....	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet.....	5
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning.....	5
2.2.3 Mätning.....	6
2.2.4 Bortfall.....	7
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
FoU i offentlig sektor.....	8
FoU i universitets- och högskolesektorn	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	9
3.3 Punktlighet	9
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	9
4.1 Tillgång till statistiken	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	9
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	10
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet.....	10
E EU-reglering och internationell rapportering.....	11
F Historik.....	11
G Kontaktuppgifter.....	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken ger en prognos avseende statliga anslag för forskning och utveckling (FoU) för innevarande budgetår genom att analysera innehållet i den preliminära beslutade statsbudgeten (statsbudgetanalysen). I undersökningen samlas även uppgifter in om de offentliga forskningsstiftelsernas utgifter för FoU. Både en prognos för innevarande år och utfallet från föregående år samlas in.

Det primära syftet med statistiken är att följa trender på aggregerad nivå. SCB försöker stödja uppgiftslämnarna att göra konsekventa bedömningar gällande de uppgifter som lämnas in.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken används framför allt av departement, myndigheter, forskningsråd och olika intresseorganisationer. Även Eurostat är en viktig användare. Inom politiken finns målsättningar kopplade till satsningar på FoU. Det gäller på såväl nationell som internationell nivå. Syftet med statistiken är att fungera som en aktuell indikator på hur statens satsningar på FoU förändras över tid.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken belyser statens utgifter för FoU under det innevarande budgetåret. De statistiska målstorheter som skattas är summor av anslag för FoU-medel i stadsbudgeten. Summorna redovisas efter utgiftsområde och socio-ekonomiskt ändamål. För de offentliga forskningsstiftelserna presenteras även en prognos över FoU-finansiering.

1.2.1 Objekt och population

Produkten består av två fristående undersökningar. En för statliga myndigheter och en för offentliga forskningsstiftelser. Undersökningarna har olika målpopulationer och därmed olika målobjekt som ska undersökas.

För undersökningen som avser statliga anslag till FoU är *Målpopulationen* och *intressepopulationen* densamma. Undersökningen omfattar samtliga myndigheter som finansierar sin FoU genom direkta statsanslag. *Mål-* och *intresseobjekt* är myndigheter som fått statliga anslag till FoU enligt den beslutade budgeten i början av budgetåret 2022.

Observationsobjekt är de myndigheter som rapporterat i undersökningen *Forskning och utveckling i Sverige*, referensår 2019 att de finansierar sin egna och utlagda FoU-verksamhet genom direkta statsanslag. Observationsobjekten stämmer väl överens med målobjekten. Universitet- och högskolor utgör dock inte observationsobjekt (se avsnitt 2.2.6).

I undersökningen av de offentliga forskningsstiftelserna är målpopulationen och intressepopulationen de offentliga forskningsstiftelserna som bildades med hjälp av medel från löntagarfonden på 1990-talet:

- Stiftelsen för strategisk forskning (SSF)
- Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK)
- Stiftelsen för miljöstrategisk forskning (MISTRA)
- Stiftelsen för internationella institutet för industriell miljöekonomi (IIIEE)
- Stiftelsen för forskning inom områden med anknytning till Östersjöregionen och Östeuropa (Östersjöstiftelsen)
- Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning (STINT).

1.2.2 Variabler

Målvariablerna och observationsvariablerna är statliga anslag till FoU och statliga anslag som finansierar transnationellt samordnad FoU.

Intressevariablerna stämmer överens med mål- och observationsvariablerna.

För offentliga forskningsstiftelser är observationsvariablerna samma som målvariablerna. Det vill säga, hur stora utgifter de offentliga forskningsstiftelserna har haft för utlagd FoU¹ (prognos för referensår och utfall för föregående år) fördelat efter FoU-ändamål. Intressevariablerna stämmer överens med mål- och observationsvariablerna.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som redovisas är summor i miljoner kronor.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Redovisningen av statliga anslag till forskning och utveckling sker enligt följande indelningar:

- Utgiftsområden enligt statsbudgeten
- Socioekonomiska mål enligt nomenklaturen. *Nomenclature for the analysis and comparison of scientific programmes and budgets (NABS 2007)*²

För de offentliga forskningsstiftelsernas utlagda FoU görs redovisningen på FoU-ändamål.

1.2.5 Referenstider

För statistik som rör statliga anslag till FoU är målvariabelns referenstid budgetåret 2022 medan populationens referenstid är år 2021, där myndigheterna var aktiva under november 2021.

För statistik som rör de offentliga forskningsstiftelsernas finansiering av FoU är variablernas referenstid 2021 och 2022. De offentliga forskningsstiftelserna uppdaterar föregående års prognos med det faktiska utfallet från föregående

¹ Utlagd FoU är FoU-verksamhet som organisationen givit andra i uppdrag att utföra samt understöd till FoU som organisationen lämnat till andra enheter, t.ex. bidrag till universitet.

² [NABS 2007](#)

år. De lämnar även en prognos för innevarande år. Populationens referenstid är 2021 där enheterna var aktiva under november 2021.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

SCB använder sig av både nationella och internationella vedertagna standarder. Det görs för att säkerställa jämförbarhet över tid såväl som mellan olika länder.

Den framtagna prognosen för Statliga anslag till FoU kan jämföras med resultaten från den ordinarie undersökningen av myndigheternas FoU-verksamhet som SCB genomför vartannat år. I och med detta kan eventuella differenser påvisas för enskilda år. Den ordinarie FoU-undersökningen avser utfall av FoU-verksamheten.

Även för enskilda anslag kan skillnaderna variera. Det beror delvis på att undersökningen i stor utsträckning bygger på prognosuppgifter från myndigheter för det året undersökningen avser.

I vissa fall är dessa prognosuppgifter inte tillräckliga för att ge en fullständig bild av samtliga medel till FoU i statsbudgeten. I dessa fall kompletteras enkätsvaren med en textanalys av statsbudgeten. Textanalysen görs för att för att upptäcka medel som inte går till de myndigheter som svarar på enkäten, alternativt disponeras av regeringen enligt budgeten.

Som nämns i början är statistikens primära syfte att följa trender i aggregerade data. Jämförelser på mikronivå ska göras med viss försiktighet och gärna i samråd med ämnesansvariga på SCB. Sammantaget bedömer SCB att den totala tillförlitligheten är god.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Statliga anslag till forskning och utveckling

Undersökningen är en totalundersökning som undersöker de myndigheter som finansierar sin FoU genom direkta statsanslag. För att identifiera, avgränsa och hitta kontaktvägar till dessa målobjekt används den senaste (referensår 2019) ordinarie undersökningen av *Forskning och utveckling i Sverige* som ram. Rampopulationen utgörs av de statliga myndigheter som i undersökningen svarat att de finansierar FoU genom direkta statsanslag. Myndigheternas finansiering av FoU varierar från år till år och det resulterar både i viss över- och undertäckning. Det vill säga, rampopulationen skiljer sig till viss del från målpopulationen.

Täckningsbrister i form av övertäckning bedöms inte påverka statistikens tillförlitlighet. Undertäckning, när observationsobjekt faller utanför ramen trots att de ingår i målpopulationen, kan leda till viss underskattning av

målstorheterna. För att minska denna osäkerhetskälla kompletteras direktinsamlade data med en textanalys av budgetpropositionen. Textanalysen görs för att fånga upp medel till FoU som går till myndigheter utanför rampopulationen. Denna aspekt gör att undertäckningen därför bedöms ha en liten påverkan på statistikens tillförlitlighet.

Undertäckning förekommer också då universiteten och högskolorna inte ingår i ramen (eftersom de inte ingår i den ordinarie undersökningen *Forskning och utveckling i Sverige*). Deras bidrag till totalskatningen fångas upp i budgeten och med hjälp av olika antaganden, se avsnitt 2.2.6.

FoU i offentliga forskningsstiftelser

De råder full täckning för de offentliga forskningsstiftelserna. Källa bidrar därmed inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.3 Mätning

Statliga anslag till forskning och utveckling

I princip skall all information som behövs för undersökningen kunna hämtas från statsbudgeten. I praktiken är det dock ofta svårt. Därför används andra källor för att bedöma omfattningen av FoU. Som tidigare nämnt används dock textanalysen av stadsbudgeten som ett komplement.

Prognosuppgifterna om statens utgifter för FoU samlas in genom ett elektroniskt frågeformulär som skickas ut till observationsobjekten i februari. Frågeformuläret kan besvaras via SCB:s system för elektronisk insamling SIV. SIV nås via SCB:s webbplats med hjälp av ett unikt användarnamn och lösenord.

Frågeformulärets utformning kan påverka mätningen. Slumpmässiga mätfel kan härledas från misstolkningar av definitioner och anvisningar etc. Dessutom förekommer det att vissa uppgiftslämnare har svårigheter att klassificera FoU för enskilda anslag. Inverkan på statistikens tillförlitlighet som följd av misstolkningar och otydligheter är svåra att mäta. De antas dock vara små och slumpmässiga. SCB bedömer att mätinstrumentet inte ger upphov till systematiska mätfel.

FoU i offentliga forskningsstiftelser

Uppgifterna samlas in genom ett elektroniskt frågeformulär som skickas ut till forskningsstiftelserna i februari. Frågeformuläret kan besvaras via SCB:s system för elektronisk insamling SIV. Forskningsstiftelserna tillfrågas hur mycket medel de planerar att fördela ut under året fördelat på ändamål. Mätfel kan uppstå vid denna fördelning då uppgiftslämnarna kan ha svårigheter att klassificera FoU- medlen enligt SCB:s definitioner. Felen bedöms vara slumpmässiga och ha en liten inverkan på statistikens tillförlitlighet.

Inga kända systematiska mätfel finns.

2.2.4 Bortfall

Det finns två typer av bortfall, objektsbortfall och partiellt bortfall. Vid objektsbortfall saknas uppgifter från observationsobjektet. Partiellt bortfall innebär att observationsobjektet inte besvarat samtliga frågor i frågeformuläret.

Svarsfrekvensen för undersökningen till myndigheterna är 97,5 procent och för undersökningen till de offentliga forskningsstiftelserna blev den 100 procent. Kompensation av objektsbortfallet har gjorts med imputering där FoU-medel i anslag som objekten fått har kunnat identifierats via deras regleringsbrev. I regleringsbrevet anges det hur mycket objekten som är bortfall får använda för att bedriva eller finansiera FoU-verksamhet och således inte objektens egen bedömning. Då insamlade data i sig är prognosuppgifter avseende budgetåret 2022 så bedöms objektsbortfallet inte bidra till skevhet i statistiken.

Inget partiellt bortfall förekommer heller. Denna osäkerhetskälla bidrar därmed inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel kan uppstå vid dataregistreringen, beräkningar, mikrogranskning och liknande aktiviteter.

I frågeformulären förekommer automatisk dataregistrering med inbyggda kontroller avseende summeringar och kontroller avseende rimliga värden. Detta för att snabbt och säkert kunna korrigera uppenbara fel som med stor sannolikhet har en snedvridande effekt på statistiken.

Utöver de inbyggda kontrollerna i frågeformulären mikrogranskas de insamlade uppgifterna med syftet att hitta avvikande värden. Detta görs genom jämförelser med uppgifter från föregående års undersökning.

Efter mikrogranskning och eventuella logiska upprättningar makrogranskas materialet. Det granskas framförallt i jämförelse med den senast genomförda undersökningsomgången.

Sammantaget torde konsekvenserna för statistikens tillförlitlighet beroende på brister i bearbetningen vara små.

2.2.6 Modellantaganden

Fördelningen på ändamål av FoU-anlagen baseras på de svar som myndigheterna rapporterat i den senaste undersökningen av *Forskning och utveckling i Sverige*. FoU-medel för *utgiftsområde 16, utbildning och universitetsforskning* och fördelning på forskningsämnesområde baseras på hjälpinformation från den senaste undersökningen av *Forskning och utveckling inom universitets- och högskolesektorn*.

Eftersom de ovannämnda undersökningarna endast genomförs vartannat år och med ett års eftersläpning är fördelningskvoterna två eller tre år gamla. För referensår 2022 är därmed fördelningsnycklarna baserade på data för referensår 2019. Det innebär att osäkerheter i fördelningen mellan ändamålen och vad som förefaller utgiftsområde 16 förekommer. Fördelningen granskas och rimlighetskontrolleras dock av ämnesexperter. Ingen kvantitativ

bedömning av hur modellantagandena påverkar statistikens tillförlitlighet har gjorts.

FoU i offentlig sektor

SCB antar att fördelningen över socioekonomiskt ändamål är densamma som i undersökningen avseende referensår 2019. Om en myndighet till exempel angett att 20 procent av deras FoU-verksamhet gått till exempelvis ändamålet *Försvar* antas samma andel gå till detta ändamål för myndigheten anslag i årets undersökning.

FoU i universitets- och högskolesektorn

Inom utgiftsområde 16 *Utbildning och universitetsforskning* återfinns en rad anslag för universitet och högskolor som är avsedda för forskning och forskarutbildning. Enligt Frascatimanualen ska utbildning inte räknas som FoU. Andelen av anslagen som endast avses för forskning går dock inte att urskilja utifrån budgetpropositionen. För att räkna bort den del av anslagen som är kopplat till utbildning används därför information från den senaste undersökningen om *Forskning och utveckling inom universitets- och högskolesektorn*.

Forskning och utveckling inom universitets- och högskolesektorn samlar in uppgifter om forskning och forskarutbildning. Under bearbetningsprocessen beräknas en FoU-kvot per lärosäte. Kvoten som beräknas är hur stor del av totala FoU som utgör forskning³. Dessa kvoter appliceras sedan på anslagen som ingår i utgiftsområde 16. Det görs för att skatta hur stor del av dessa anslagsposter som är FoU-medel. Antagandet är att fördelning av anslaget mellan forskning och forskarutbildning är densamma som i *Forskning och utveckling inom universitets- och högskolesektorn*, med referensår 2019. Detsamma gäller fördelningen över forskningsämnesområde.

För de lärosäten som inte har examensrätt för forskarutbildning kan ingen FoU-kvot beräknas. För de lärosäten som av denna anledning saknar FoU-kvot beräknas en gemensam kvot. Beräkningen av kvoten är ett medelvärde av de lärosäten för vilka man kunnat beräkna en FoU-kvot.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

För myndigheter publiceras endast slutlig statistik.

För offentliga forskningsstiftelser samlas uppgifter in om både prognos innevarande år och utfall för föregående år.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken innehåller en prognos för FoU-medel i budgetpropositionen 2022. Arbetet med undersökningen påbörjas i januari 2022 och resultaten publiceras den 14 april 2022.

³ Se *Statistikens framställning för Forskning och utveckling i Sverige (UF0301)* för mer information om hur FoU-kvoten beräknas.

3.2 Frekvens

Periodiciteten för målstorheternas referenstid är kalenderår och data och redovisning görs årligen.

3.3 Punktlighet

Publiceringen följer 2022 års publiceringsplan för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

De kanaler som används för att förmedla statistiken är främst SCB:s webbplats. Statistiken presenteras där i form av en statistisknyhet, en artikel och data i Statistikdatabasen. Materialet finns samlat under adressen www.scb.se/uf0306. Eurostat redovisar materialet i publikationen *Science and Technology Statistics*. OECD redovisar materialet i publikationen *Main Science and Technology Indicators*.

I undersökningen samlas även uppgifter in om statliga anslag till internationellt samordnad forskning och utveckling. Dessa uppgifter levereras direkt till Eurostat och redovisas inte på SCB:s webbplats.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Utöver statistiken som publiceras kan beställningar göras gällande statistik om myndigheternas finansiering av internationellt koordinerade FoU-projekt.

4.3 Presentation

Vid varje publiceringstillfälle publiceras en statistiknyhet där de huvudsakliga resultaten kommenteras tillsammans med tabeller och diagram. För att underlätta för användarna presenteras vissa färdiga tabeller är särskilt efterfrågade.

4.4 Dokumentation

I denna kvalitetsdeklaration beskrivs kvaliteten av den framtagna statistiken. Dokumentation över statistikens framtagning finns i *Statistikens framställning (StaF)*. Det detaljerade innehållet i SCB:s mikrodataregister beskrivs i *Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus)*.

Dokumentationerna finns publicerade på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0306 under rubriken *Dokumentation*.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Den första statsbudgetanalysen genomfördes budgetåret 1977/78. Sedan dess har upplägget av budgetpropositionen ändrats ett flertal gånger. Därför har även undersökningens upplägg ändrats. Exempel på orsaker till förändringar är inträdet i EU och omläggningen till budgetår motsvarande kalenderår 1995/96. Det senaste exemplet på strukturella förändringar av

budgetpropositionen som påverkar statsbudgetanalysen är införandet av politikområden i stället för verksamhetsområden som gjordes 2011.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Målvariablerna i undersökningen till myndigheter respektive offentliga forskningsstiftelser följer samma definition och är därför jämförbara.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Det finns en viss samanvändbarhet med undersökningar av FoU inom statliga myndigheter och FoU inom universitet och högskolor. Samma definition av FoU används och det är därmed möjligt att kombinera data från dessa källor.

Periodiseringar mellan år, samt att dessa undersökningar endast genomförs vartannat år försvårar delvis samanvändbarheten.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Mindre avrundningsfel kan förekomma i publicerade tabeller då uppgifterna samlas in i tusentals kronor men publiceras per miljontals kronor.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Produkten ingår i Sveriges officiella statistik (SOS). För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessbelagda uppgifter i den offentligtgjorda statistiken, säkerställs att de inte kan röjas vare sig direkt eller indirekt.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehov är under utredning.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftslämnarskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken ([2001:99](#)).

E EU-reglering och internationell rapportering

Undersökningen regleras av EU-kommissionen genom kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1197.

Statistiken uppfyller de krav som utarbetats av OECD och som finns i den så kallade Frascatimanualen, *Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development*, OECD 2015.

Uppgifter om hur mycket medel som avsätts till FoU i budgeten för 2022 ska rapporteras in till Eurostat senast den 30 juni 2022. Uppgifter om hur mycket statliga medel som avsätts 2021 för att finansiera internationell FoU-verksamhet ska rapporteras till Eurostat senast den 31 december 2022.

F Historik

Den första statsbudgetanalysen genomfördes budgetåret 1977/78.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistikmyndigheten SCB
Kontaktinformation	Sektionen för Innovations, Näringslivets produktion och forskning
E-post	fou-statistik@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)